

CHESSIE

*Kauskaa Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta*

CHESAPEAKEKERHO

TOIMIHENKILÖT

FUNTIONÄRER

HALLITUS

Puheenjohtaja

Anita Soinjoki

Suonotkontie 4 A, 00630 Helsinki, puh. 90-746 225

Varapuheenjohtaja

Irma Koponen

Kaskenkaatantatie 16 A 15, 02100 Espoo, puh. 90-466 098

Sihteeri

Pirjo Suominen

Vuosikuja 4 as 12, 02200 Espoo, puh. 90-881 795

Muut jäsenet

Gun Holmström

Sudenkaari 45 as 26, 02580 Siuntio as, puh. 90-262 580

Marja-Liisa Koivunen

Porslahdentie 12 as 8, 00960 Helsinki, puh. 90-317 171

Reija Kaheinen

Haarniskatie 7 B 13, 00910 Helsinki, puh. 90-322 165

Rahastonhoitaja

Solveig Bergholm

Suonotkontie 4 B 20, 00630 Helsinki, puh. 90-746 534

POSTISIIRTOTILI No. 424 54 - 7

CHESSIE -lehti

Päätoimittaja

Anita Soinjoki

Toimittajat

Irma Koponen

ILMOITUKSET

1/1 sivu mk 50,-

1/2 sivu mk 30,-

1/4 sivu mk 20,-

kuvien rasterointi

ä mk 15,-

V U O D E N V A I H T U E S S A

Vuoden vaihtuessa on tapana luoda katsauksia menneeseen vuoteen. Näin tehdään myös koiramaailmassa. Vaikka Chesapeakekerhon toimintavuosi jatkuukin ensi kesän vuosikokoukseen asti, voimme kuitenkin tehdä jonkinlaisen yhteenvedon vuoden 1987 chessietaapahtumista!

Keväällä meillä oli ilo kokoontua harjoittelemaan Tammenpähän, Madeleine von Essenin luokse. Siellä oli mahdollisuus harjoitella vesityöskentelyä kaikessa rauhassa, mikä on perin vaikeata ainakin Helsingin ympäristössä asuville. Madde on luvannut, että saamme tulla ensi keväänä uudestaan.

Muutenkin chessieihmistien parissa on esiintynyt hyvin paljon "pioneerihenkeä" ja auttamishalua. Kevätkesästä riistatoimikunta hankki suuren määrän lokkeja harjoitusriistaksi ja myytäväksi. Hannu Kuusela ja Tom Eklund uhrasivat sekä vapaa-aikansa että rahaa, jotta kerho saisi pienen lisän kassansa riistanmyynnistä.

Hannu järjesti myös työpaikkansa kautta päivän työtä itselleen ja Raimolle, tulo melkein 2.000 mk saatiin kerhon käyttöön.

Kesällä pidetyt chessietreffit sekä yhdessä tehty Ruotsin matka ovat esimerkiksi monen ihmisen yhteistyöstä. Ilman näiden ihmisten työpanosta niistä ei olisi tullut mitään.

Koulutukset ovat jatkuneet entiseen tapaan Maunulassa. Olemme harjoitelleet sekä noutamista että tottelevaisuutta. Syksyn ajan osallistuminen koulutuksiin on tosin ollut hieman laimeata, toivokaamme että kevät tuo uutta tarmoa chessieomistajiin.

Tätä kirjoittaessani edessä on vielä kerhoilta/joulujuhlat, johon saapuu vieraaksemme elänlääkäri Leena Saijonmaa eläinlääkäriasema Mevetistä. Toivon saavani aikaiseksi yhteenvedon hänen esitelmästä, jotta kaikki ne jotka eivät pääse paikalle, pääsevät kuitenkin osalliseksi oppimastamme.

Entäpä sitten ensi vuonna? Suunnitelmiin kuuluu kerhoilta keväällä, aihe on vielä päättämättä. Itse olen ajatellut jotakin metsästyskoulutukseen tai kokeisiin liittyvää. Lehteen toivon saavani juttuja kotimaisilta ja ulkomaisilta kasvattajilta sekä ennen kaikkea kirjoituksia teiltä koiristanne. Kauan suunnitteilla ollut vuosikirjan tyyppinen kirja chessieistä kuvineen ja sukutauluineen on edelleen ajankohtainen. Kiinnostuneet voivat ottaa yhteyttä minuun.

Ensi vuoden chessietreffit ovat vielä hämärän peitossa. Oululaiset ovat kuitenkin ilmaisseet halukkuutensa järjestää treffit Oulun seudulle. Odotan mielenkiinnolla suunnitelman kehittymistä. Muistakaa kuitenkin, että teillä jokaisella on mahdollisuus osallistua kerhon toiminnan kehittämiseen ottamalla yhteyttä ja kertomalla toivomuksistanne.

HYVÄÄ JOULUA JA MENESTYKSEKÄSTÄ UUTTA VUOTTA

Anita Soinjoki

Kansi: JOULURAUHAA, Janet Morris kuva

Tänä vuonna chessieväki kokoontui heinäkuun viimeisenä viikonloppuna Aitoon emäntäkoululle jokavuotisille treffeilleen. Paikkakunta oli sama kuin edellisinä vuosina, mutta emäntäkoululla olimme ensimmäisen kerran. Leiripaikkana se oli erinomaisena pidettyä edeltäjänsäkin parempi. Maantielle oli tarpeeksi pitkä matka, eikä muita naapureita juuri ollut, joten koirat saattoivat juosta enemmän vapaina kuin aikaisempina vuosina. Ensimmäistä kertaa saatoimme harjoitella vesityötä "takapihalla", sillä koulu sijaitsi järven rannalla. Tämän vuoden treffivieraamme Janet Morris kehuikin paikkaa uskomattoman kauniiksi. Hän ei viipynyt Suomessa kuin viisi päivää, mutta ilmaisi tyytyväisyytensä siihen, että oli ehtinyt nähdä sen mitä oli kuullut kehuttavan, nimittäin Helsingin kauppatorin ja kauniit maisemat maaseudulla.

Ohjelma leirillä oli hyvin tiivis osittain siksi, että se oli yhdessä kiharakerhon väen kanssa suunniteltu erittäin tiiviiksi, osittain siksi että Janet Morris oli erittäin energinen ihminen. Hän oli tuskin ehtinyt astua autosta ulos, kun hän jo totesi: "No niin, aloitetaanko?". Niin sitten pääsimme aloittamaan treffivieraamme perjantai-iltapäivänä hieman odotettua aikaisemmin. Hauskaa kylläkin, yllättävän moni osallistuja pääsi tulemaan jo perjantaina tänä vuonna. Ja sitä mukaa kun he tulivat ja saivat autonsa pysäköityä, he syöksyivät mukaan koulutukseen. Kiharakerhon puheenjohtajalla, Katri Nuormiehellä ja minulla oli melkoinen selvittäminen siinä sotkussa, joka syntyi kun tiedonjanoiset ihmiset eivät muistaneet ilmoittautua, vaan liittyivät muutta mutkitta koira- ja ihmispaljouteen. Vielä myöhään illalla kuulin seuraavanlaisen keskustelun: "Hei, vihdoinkin saavuitte. Oliko teillä vaikeuksia löytää tänne?" "Mitä tarkoitat, mehän tulimme jo puoli viideltä. Olemme vain odottaneet, että joku sanoisi missä saamme nukkua". ...

Perjantai-iltana Janet Morris piti esitelmän enlantilaisista metsästyskokeista sekä vastaili ihmisten esittämiin kysymyksiin parin tunnin ajan. Tämän jälkeen oli tarkoitus viettää iltaa yhdessä jutellen ja kahvia juoden, mutta kello lähenteli puolta yötä, joten useimmat kävivät jo nukkumaan.

Lauantaipäivän ohjelmaan kuului koulutusta maastossa ja metsästystesti. Pääpainon Janet tuntui panevan paikallaoloon. On voitava luottaa siihen, että koira todella pysyy paikallaan. Joku uskaltautui kysymään kuinka kauan koiran on pysyttävä paikalla, johon Janet hieman hämmästyneenä vastasi: "Koko päivän tietysti, jos on tarvis". Aamupäivän aikana harjoiteltiin myös ohjausta. Koska koiramäärä jo viime vuonna oli suuri ja harjoitteluvuoroa jouduttiin odottamaan kauan, olimme tänä vuonna pyytäneet paikalle kaksi pätevää "apu"kouluttajaa, Erja Elg-Malisen ja Tarja Kottelinin. Pelkään pahoin, että he energisen Janetin johdolla joutuivat suorittamaan odotettua rankemman päivätyön.

Janetin yleisarvio chessieistämme oli, että noutoinnokkuutta ei puutu, mutta tottelevaisuudessa olisi toivomisen varaa. Hänen mielestään jokainen koira oli pakahtua halusta noutaa jokaikinen heitetty dummy tai riista, sen sijaan että olisivat noutaneet vain ne, jotka omista halusi noudettavan. Toinen seikka, johon hän kiinnitti huomiota oli ohjaajien tapa puhua koiralle. "Kun olette tyytyväisiä koiriinne, niin kertokaa se niille käyttäen kehuva äänensävyä. Kun olette tyytymättömiä koiranne suoritukseen, torukaa niitä matalalla paheksuvalla äänensävyllä. Chessie on tarpeeksi älykäs ja miellyttämisenhaluinen huomatakseen muutoksen äänessänne heti ja toimii sen mukaisesti. MIKSI ETTE KÄYTÄ ÄÄNTÄNNE???"

Tämähän ei ollut meille kenellekään uutta tai ihmeellistä. Tokihan me suomalaiset tunneimme itsemme ja tunnustamme jäykkyytemme, mutta mitenhän olisi, jos ottaisimme toisen kuuluisan luonteenpiirteemme, sisumme, avuksi ja yritäisimme sen avulla muuttua edes hiukan.

Iltapäivällä pidetty metsästystesti oli meidän kannaltamme ehkä hieman murheellinen, sillä kun illalla käytiin arvostelut läpi, Janet huomautti että kuusi ensimmäiseksi sijoittunutta kiharaa olivat saaneet paremmat pisteet kuin ensimmäiseksi sijoittunut chessie. Tämä aiheutti riemu-myrskyn kiharaomistajien keskuudessa ja karvasteli meikälaisten mieltä, mutta kunnia sille jolle kunnia kuuluu. Ehkäpä ensi vuonna asiat voisivat olla toisin ja pystyisimme tarjoamaan rautaisen vastuksen?

Tämän vuoden testin voittajaksi ja "Väinön patsas" -kiertopalkinnon voittajaksi selviytyi Tom Eklundin omistama ja ohjaama DOUBLE COAT'S OLD BLASTER (Penrose Cherokee Chief - Vättlestugans Dallas) eli BLASSE. Blasse oli treffien aikaan vasta vuoden ikäinen, mutta erittäin innokas noutaja. Luulenpa, että kuulemme hänestä vielä tulevaisuudessa.

Virkestäydyttyämme saunassa vietimme erittäin mukavan ja idyllisen lauantai-illan grillaamalla makkaraa ja jutellen järven rannalla nuotion ääressä. Janet, joka vihdoinkin oli myöntänyt olevan hieman väsynyt oli jo päättänyt mennä nukkumaan. Nähdessään poikien rakentaman hienon nuotion, hän kuitenkin päätti liittyä seuraksemme. Ihan vähäksi aikaa vain, eikä hän missään tapauksessa halunnut grillattua makkaraa. Aina ei kuitenkaan käy niin kuin ajattelee, hän istui nuotion ääressä makkaraa syöden ja teetä (!) juoden aamukahteen asti.

Sunnuntaiaamu koitti kauniina, mutta erittäin tuulisena ja näyttelyn pystyttäminen oli helpommin sanottu kuin tehty. Pöytäliina, arvostelulomakkeet ja pal-kintonauhat olivat kaikkialla muualla kuin tuomarin pöydällä. Lopulta pääsimme aloittamaan ja Janet sijoitti koirat seuraavasti:

Urokset

1. High Noon Judge Roy Bean AVO 1, ROP om. Madeleine von Essen
2. Olalis Benson AVO 1, om. Markku Sippari
3. Vättlestugans Kansas VAL 1, om. Matti Lahti
4. Vättlestugans Aule PENT 1, om. Jaana Korhonen

Nartut

1. Vättlestugans Venus VET 1, VASP, om. Anita Soinjoki
2. Olalis Amiable Arroy AVO 1, om. Raili Alanen
3. Filippa av Komsalö VAL 1, om Hannu Kuusela

Välittömästi näyttelyn päätyttyä käytiin jälleen koulutukseen käsiksi. Koulutus jatkuikin sitten ruoka-aikaan asti, välillä tosin Olavi Laakko ja Hessu näyttivät esimerkin metsästyskokeiden voittajaluokan ohjauksesta. Noin puoli tuntia ennen kuin oli aika lähteä, jotta Janet ehtisi koneeseen koulutukset lopetettiin ja Janet meni vaihtamaan vaatteita ja pakkaamaan. Autossa matkalla lentokentälle kävimme vielä läpi eri koirien suoritukset ja sain reppukaupalla hyviä neuvoja tulevia koulutustilanteita varten. Kuten jo alussa totesin, Janet Morris on erittäin energinen ihminen.

Lopuksi minun on syytä kiittää Kiharakerhoa hyvästä yhteistyöstä, Erjaa ja Tarjaa korvaamattomasta avusta (toivottavasti chessiekerholla josku on mahdollisuus tehdä teille jokin vastapalvelus) sekä kaikkia teitä chesseiomistajia, jotka tulitte kaukaakin ja autoitte luomaan sen yhteishengen, joka aina on ollut treffeillemme ominainen.

Sokerina pohjalla haluaisin antaa erikoiskiitokset Leena Tuomiselle, jonka ansiosta saimme pitää treffimme niin fantastisessa paikassa. Kadehdin vilpittömästi Kiharakerholta tätä rautaisen ammattitaitoista organisoijaa. Leena on koiraihminen sanan varsinaisessa merkityksessä, hänellä tuntuu aina olevan monta rautaa tulossa ja kuitenkin hän vain yhden tytön avustuksella ruokki koko lauman ihmisiä sinä viikonloppuna. Aamiaiset, lounaat, päivälliset, illalliset, kahvit ja eväät, aina kaikki oli valmiina ajallaan ja vielä lisäksi erittäin maukasta ja edulliseen hintaan. Aivan kuin takataskustaan hän loihitti yösijan yllättäen paikalle saapuneille. Luulenpa, että mikäli chesseiekerholla olisi omat ansiomerkit jaossa, hän olisi ensimmäisten saajien joukossa.

Ensi vuonna tavataan samoissa merkeissä!

Anita Soinjoki

PS. Tämän vuoden kuvasato treffeiltä jäi luvattoman heikoksi. Mikäli teillä kotona sattuu löytymään kuvia, kerho haluaisi niistä mielellään kopiot.

Markku Sippari Oulusta teki kivan videofilmin treffeiltä. Filmi on tällä hetkellä puheenohtajalla, joten jos joku on kiinnostunut näkemään sen, ottakoon kiireen vilkkaa yhteyttä.

A.S.

R U O T S I N C H E S S I E T R E F F I T

Ruotsalaisessa laulussa sanotaan: "Ju fler vi är tillsammans, ju gladare vi blir." Eli: "Mitä useampi meitä on yhdessä sitä iloisemmiksi tulemme." Tämän lauseen paikkansapitävyyttä olimme todistamassa, kun me viiden autolastillisen voimalla lähdimme käymään Ruotsin chessietreffeillä. Todettava on, että hauskaa riitti vaikka kohtalo olikin varannut joukon yllätyksiä matkamme varrelle.

Alku sujui suunnitelmien mukaisesti; kaikki olivat eteläsatamassa hyvissä ajoin ennen laivan lähtöä. Saimme lippumme, löysimme hyttimme ja toisemme ja menimme porukalla katsomaan laivan lähtöä kannelle. Sanomattakin lienee selvä, että herätimme huomiota; kuusi isoa oudonnäköistä chessietä ja yksi pieni Topi-koira muodostivat lauman, joka ei ehkä ole ihan jokapäiväinen näky valkoisilla laivoilla. Huomio, jota koiramme herättivät oli miltei poikkeuksetta myönteistä niin henkilökunnan kuin matkustajienkin taholta. Laivalla oli vielä sattumalta sekä meno- että tulomatalla runsaasti amerikkalaisia turisteja, jotka huokailivat haikeasti koti-ikävän kourissa kuultuaan (elleivät rotua tunnistanee) koirien olevan Chesapeake-lahdelta. Koiramme, jotka käyttäytyivät chessiemäisen rauhallisesti koko ajan, tekivät erinomaista PR-työtä rotunsa eteen.

Seuraavana aamuna taisi monella ensi kertaa matkalla mukana olevalla olla vatsa kipeänä ajatuksesta, miten selvitä ulos laivasta, löytää matkatoverit joltain läheiseltä parkkipaikalta sekä selvitä Tukholman aamuruuhkassa siistissä jonossa oikealle tielle. Me jotka aikaisemmin olimme olleet vastaavassa tilanteessa, emme hermoilleet. Tiesimme, että jotain kuitenkin menee pieleen! Näin ei kuitenkaan käynyt. Olimme järjestäneet niin, että ensimmäisenä ajoi Hannu oranssinvärissä, helposti tunnistettavassa Volvossaan, sillä hän tunsu reitin parhaiten. Seuraavana tuli ensikertalainen Madde, jolle me toimimme taustatukena, sitten toinen ensikertalainen Reija, jolle toimimme johtoautona ja viimeisenä tuli Tom, joka myös tuntee Tukholman hyvin. Sotasuunnitelmamme toimi todellakin erinomaisesti. Ruotsalaisautoilijat antoivat kohteliaasti tietä, kun puskuri puskurissa ajoimme kaupungin läpi.

Loppumatka olikin helppo. Noin viiden tunnin ajon jälkeen saavuimme määränpäähämme Ödeshög-nimiseen kaupunkiin, jonka laidalla treffit pidettiin. Ruotsalaiset olivat tosin omien sanojensa mukaan odottaneet meitä tuntikausia. He arvattavasti muistavat treffimatkamme v. 84, jolloin matkamme pienten kommelluksien takia kesti yhdeksän tuntia normaalin kolmen tunnin sijasta. Jos matka olikin ollut helppo, niin nyt alkoivat vaikeudet. Kolmen suomalaisen koiran piti osallistua jälkikoosseeseen, joka valitettavasti oli jo pidetty. Koirat pääsivät kyllä jäljille, mutta eivät tietenkään kilpailleet kuin keskenään.

Itse syöksyin mukaan jalostustoimikuntien palaveriin, josta minut kuitenkin kohta hälytettiin tuliksi. Oli käynyt ilmi, että etukäteen varatut huoneemme läheisestä majatalosta eivät riittäneetkään kaikille. Meidän perheemme jäi ilman kattoa päämme päälle. Onneksi retkeilymajan naapurista löytyi pariskunta, joka vuokrasi pihamökkinsä meille. Ajatus kolmen yön viettämisestä autossa koko perheen voimin (kaksi aikuista, lapsi ja kaksi koira) ei oikein viehättänyt. Kun tästä sotkusta oli selvitty, kävi ilmi että Reija ja Madde oli sijoitettu samaan huoneeseen. Ei niin, etteivät he tulisi toimeen keskenään, heidän uroskoiransa eivät vain tuntuneet välittävän niin intiimistä seurustelusta. Asia ratkesi Reijan koiran Pluton eduksi; hän sai muuttaa yhteen ruotsalaisen chessietytön kanssa.

Tällä välin Tom perheineen ja Hannu olivat saaneet telttansa pystyyn ja saatoimme ryhtyä seurustelemaan ruotsalaisten chesseiomistajien ja Janet Morrisin kanssa.

Janet oli vetänyt viikon metsästyskoekoulutusta ruotsalaisille, tulokset nähtäisiin seuraavana päivänä metsästyskokeissa. Pitkän päivän päätteeksi nautimme hernekeittoa ja punssia ja vetäydymme lepoon.

Yöllä aikoi sataa ja sitä sadetta jatkuikin sitten koko treffeilläolon ajan. Teltassa yönsä viettäneet olivat kastuneet läpimäriksi ja päätimme, että seuraavan yön he viettäisivät sisällä tavalla tai toisella. Illalla heidät salakuljettettiin majataloon Madden huoneeseen ja meidän pihamökkiimme.

Metsästyskokeeseen osallistui ennätysmäärä koiria ja sen voitti norjalainen Chesareng's Dnie Da Gunvor Kom, om. Brit-Eli Övereng. Valitettavasti en ehtinyt seuraamaan koetta tarkemmin, sillä samaan aikaan oli menossa noutajatesti, johon osallistui kolme suomalaista koiraa, enkä suoraan sanoen voinut olla seuraamatta niiden suorituksia. Ratkaisu osoittautui oikeaksi, sillä tähän taipumuskoetta vastaavaan testiin osallistui myös monia nuoria ruotsalaisia koiria, joiden esitys teki minuun hyvän vaikutuksen. Ne, jotka aikaisempina vuosina ovat lukeneet raporttini Ruotsin treffeiltä, ovat ehkä huomanneet etten ole ollut kovinkaan innostunut näkemistäni nuorista koirista. Tänä vuonna asia oli toisin, varsinkin pennut yhdistelmästä Penrose Fowlers Bay - Vättlestugans Louisiana, kasv. Marianne Johansson olivat sekä ulkomuodoltaan että luonteeltaan ihanan tyypillisiä chesieitä.

Taipumustestin arvosteli Curt Lundström erittäin miellyttävällä tavalla saaden joka koiran näyttämään parhaat puolensa. Hauskaa kylläkin hän valitsi testin parhaiksi koiraksi chessieuros High Noon Judge Roy Beanin, om. & ohj. Madeleine von Essen. Me suomalaiset olimme lievästi sanoen hieman tyytyväisiä.

Seuraavana päivänä oli tottelevaisuuskokeiden ja näyttelyn vuoro. Suomalaiset koirat osallistuivat tottelevaisuuskokeisiin innolla, mutta hieman heikolla tuloksella, kaikilla oli kuitenkin hauskaa. Näyttelyyn oli ilmoitettu kolmisenkymmentä koiraa. Rotunsa parhaaksi Janet Morris valitsi uroksen Penrose Cherokee Chief (Chestnut Hills Arnac Drake - Arnac Bay Beck of Penrose) om. Catarina Lindström. Vastakkaisen sukupuolen paras oli Penrose Cos I'm Special (vanh. kuten edellä) om. Monica Bäck. Paras pentu oli Vättlestugans Yavanna (Penrose Fowlers Bay - Vättlestugans Louisiana) ja paras veteraani Vättlestugans Hera (Chewonki - Ryshot Yank's Seacoral).

Tauotta niskaamme valuva kaatosade esti valokuvaamisen melko tehokkaasti, sade onnistui myös liottamaan näyttelyluettelon lukukelvottomaksi. Voileipämme olivat pelkkää hyytelöä ja kahvi laimentui juomakelvottomaksi. Silti väittäisin, ja luulenpa että muut suomalaiset osallistujat yhtyvät mielipiteeseeni, että Ruotsin treffeille kannatti lähteä. Näimme paljon uutta ja toivottavasti otimme opiksemme. Minusta pieni seurueemme koostui mukavista ihmisistä ja koirista, joiden kanssa oli hauska olla.

Maanantaiamuna seurueemme hajosi, osa lähti katsomaan nähtävyyksiä, osa lähti ostoksille ja osa sukuloimaan. Jännitys tiheni taas illalla, kun kaikkien piti tavata satamassa ennen laivan lähtöä. Matkustimme nimittäin yhteisellä lipulla. Kaikki paitsi yksi tulivatkin ajoissa. Aika kului eikä puuttuvaa autoa näkynyt, hermot kiristyivät kiristymistään. Juuri kun olimme luopumassa toivosta eksynyt lammas palasi katraaseen.

Lopuksi on ehkä vielä syytä kertoa pieni opettavainen tarina siitä, miten ei pidä toimia, kun ulkoiluttaa koiraansa laivalla. Laivalla koirat saavat tehdä tarpeensa kannelle, toivomuksena tietysti on, että jätökset korjataan pois. Näin me teimme, meillä oli tusinoittain muovipusseja mukana kaiken varalta. Yksi meistä oli kuitenkin niin huolellinen, että hän korjattuaan kasan pussiin vielä pyyhki kannenkin puhtaaksi talouspaperilla. Sitten hän lähti etsimään roskista, johon pudottaa kantamuksensa. Sitähän ei kuitenkaan löytynyt. Oli jo myöhäinen ilta, satoi eikä monikaan ihminen ollut uskaltanut kannelle. Jospa hän viskaisi roskat mereen - tuumasta toimeen. Ainoa mitä hän ei ottanut huomioon, oli vastatuulen vaikutus. Muovipussi sisältöineen lensi suurin piirtein sinne mihin pitikin, talouspaperi sen sijaan liihotteli iloisesti suoraan päin kahta ihmistä, jotka olivat ilmestyneet haukkaamaan raitista meri-ilmaa. Syyllinen oli ehtinyt nähdä heidän hämmästyneet ilmeensä ennen kuin hän mahdollisimman syyttömän näköisenä rauhallisesti maleksi paikalta.

Toivottavasti tapaamme ensi vuonna samoissa merkeissä vielä suuremmalla porukalla. Näen jo sieluni silmillä kuinka ruotsalaiset autoilijat kauhu katseessaan antavat tietä kymmenen auton kolonnalle ...

Anita Soinjoki

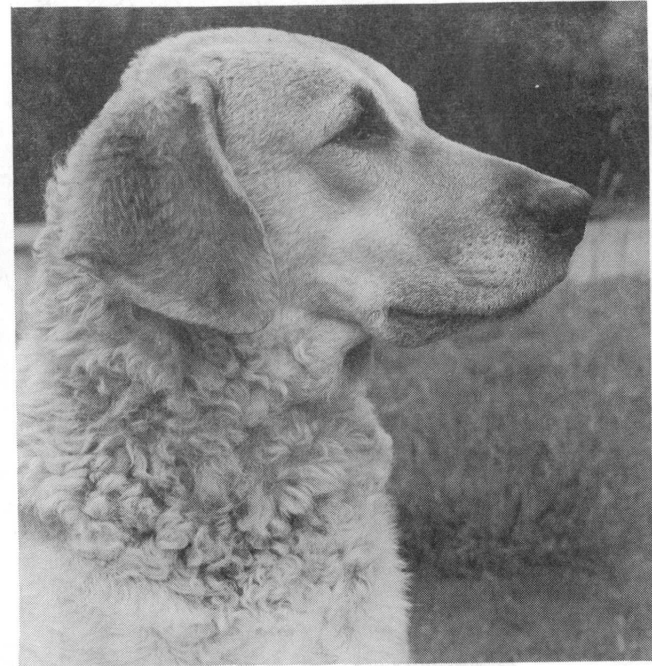
CHESSIEKENNEL **OLALIS**

★ ★
TOIVOTTAAN KASVATEILLEEN JA CHESSIEVÄELLE

★ ★
HYVÄÄ JA RAUHALLISTA JOULUA
★ SEKÄ ★
MENESTYKSELLISTÄ UUTTA VUOTTA.

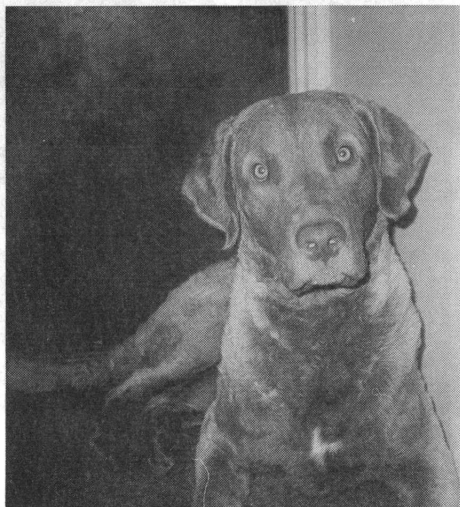
 HYVÄÄ JOULUA
GOD JUL
MERRY CHRISTMAS

agnes

SHARLAND KOMSALÖ CHORTLE

 t: kennel HIGH NOON

Hauskaa Joulua ja Onnellistä
Uutta Vuotta.
Glad Jul och Gott Nytt År

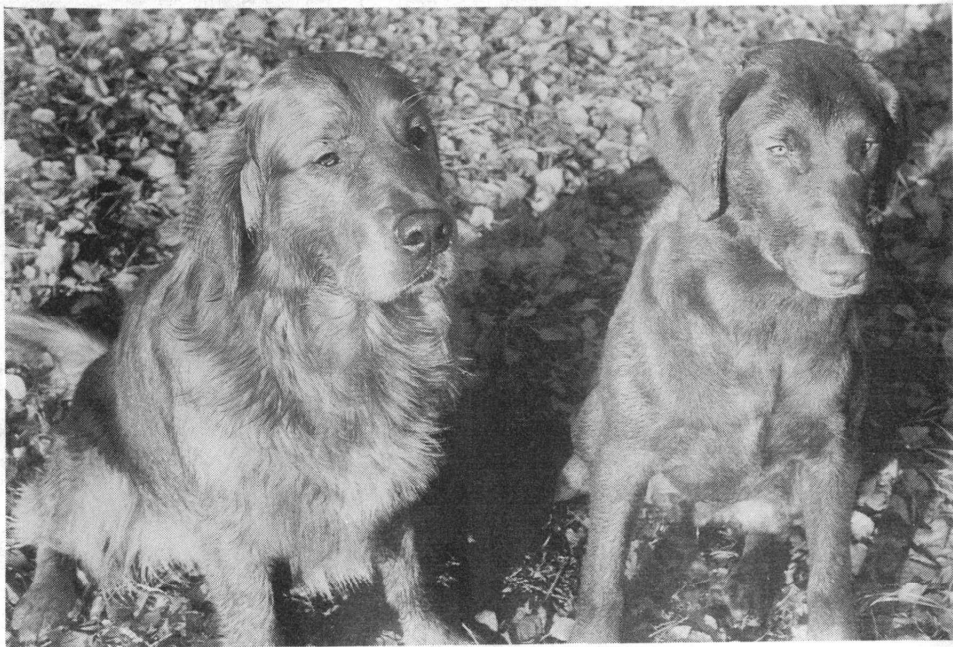

HIGH NOON JUDGE ROY BEAN

ESTOY & MADDE

★
RAUHALLISTA
★ JOULUA JA
ONNELLISTA
UUTTAVUOTTA ★

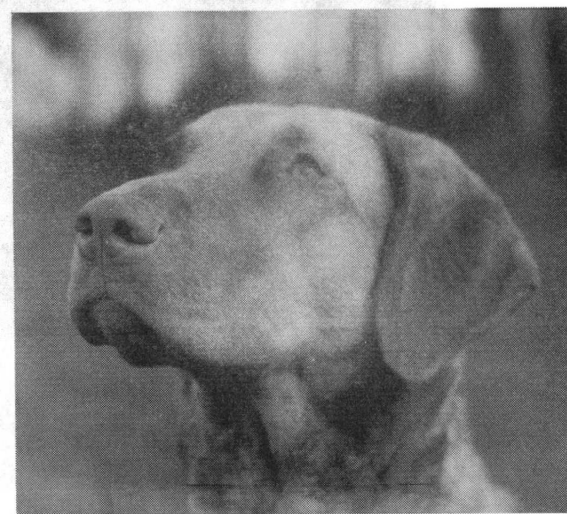
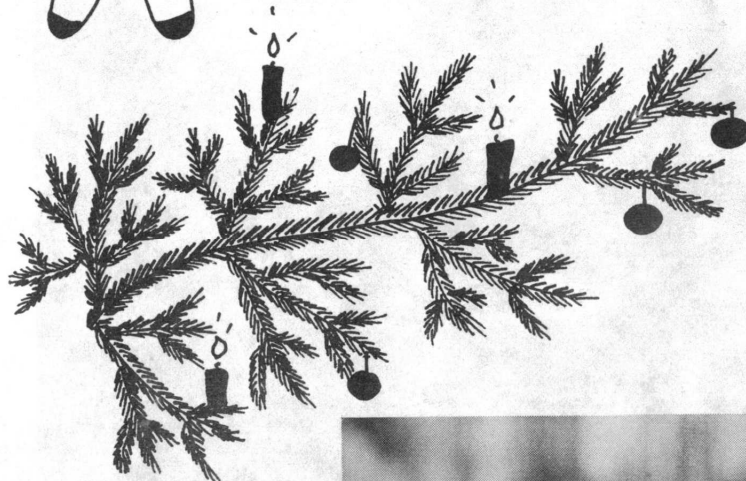

★
BENJAMIN, ALEX,
ARI JA JAANA
★

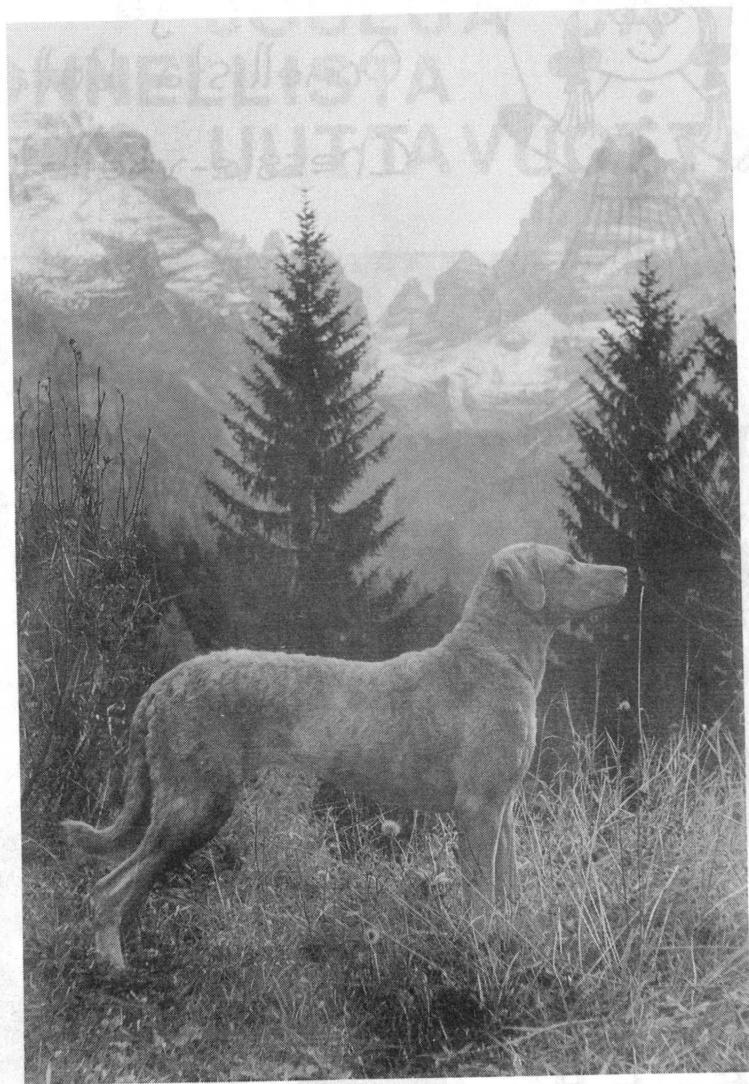

Hyvää Joulua
ja
Onnellista Uuttavuotta
Chessie-väelle!

t: Irma, Molla ja Marko

HAUSKAA JOULUA
CHESSIEVÄELLE

TOIUVO SANDI JA
SUOMISET OLARISTA

**H Y V Ä Ä
J O U L U A**

J A

**O N N E L L I S T A
U U T T A
V U O T T A**

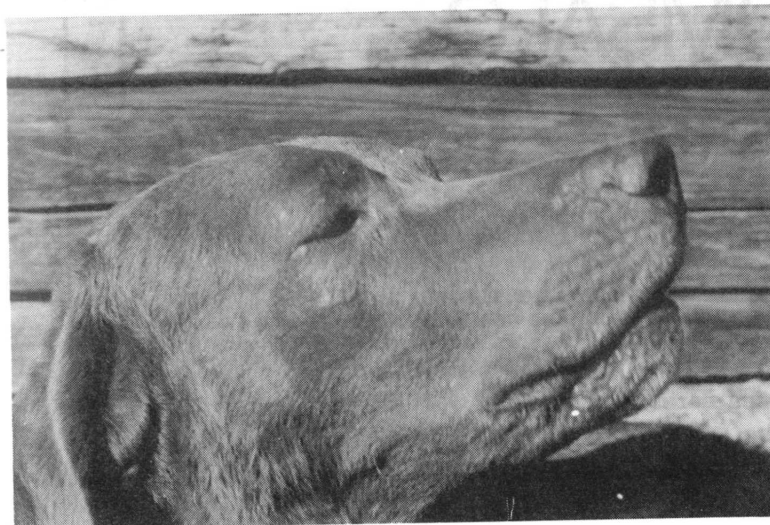

**T: PLUTO & REIJA
& JYRKI**

HAUSKAA JOULUA JA HYVIÄ NOUTOJA
VUODELLE 1988

TOIVOVAT
ROBIN JA LEHTISEN PERHE

No onkos tullut kesä ...

Joulu-
terveisin

Fiia &
Marja-Liisa ja
Tapani Koivunen

... JA HYVÄÄ JOULUMIELTÄ KATKILLE
ANTTA JA VÄTNÖ

KOMSALÖ

CHESAPEAKE BAY RETRIEVER &
CAVALIER KING CHARLES SPANIEL

ODOTAMME PENTUJA
vuoden vaihteessa yhdistelmästä
RUSSMIC JOSHUA (r) - RÖVARDOTTERNS EVITA (b/t)

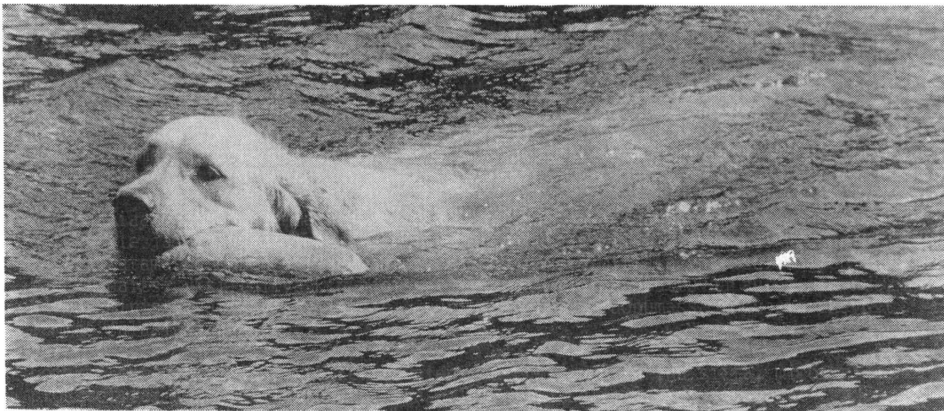
GUN HOLMSTRÖM, Siuntio, p. (90) 262 580

Hyvää Joulua

t. toimitus

KENNETH KANKKUNEN

Taipumus- ja metsästyskokeet jalostuksen kannalta

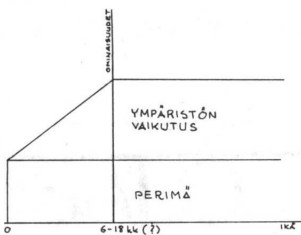
Aine on varsin populistinen verrattuna jalostuspäivien muihin korkeatasoisiin ja tieteellisiin esitelmiin, ja jokaisella on varmaan helppo muodostaa oma mielipiteensä tästä aiheesta. Liioin sitä ei ole tutkittu millään tavalla tieteellisesti vaan tieto on edelleen kokemusperäistä sisältäen paljon uskomuksia ja mielipiteitä.

Jalostustoimikunnan työohjeet painotavat taipumuskoetta jalostuksen mittarina. Se on eräänlainen metsästyskokeen alokasluokka — suomalainen koemuoto, jolla on ollut skandinaavisia esikuvia. Taipumuskoetta on arvosteltu milloin mistäkin, ja ehkä oikeutetusti 70-luvun alkupuolella. Kuitenkin sekä norjalaiset että ruotsalaiset ovat alkaneet osoittaa yhä suurempaa mielenkiintoa tätä koettamme kohtaan vaaten rotujärjestöiltään vastaavaa.

Ruotsissa on aina vaadittu muotovalion-arvoa varten metsästyskokeen avoimen luokan palkinto, mutta meillä ei perinteistä ja ns. kennepoliittisesta tilanteesta johtuen ole katsottu voitavan vaatia näin kovaa näyttöä. Tälläkin hetkellä taipumuskoetta muutoksia odotettavissa pitkään aikaan. Väitetyistä puutteistaan huolimatta taipumuskoetta toimii, sillä taipumuskoikeissa hyvin menestyneet koirat ovat myös keskimäärin selvinneet metsästyskoikeissa.

Taipumuskoikeissa pyritään selvittämään perimän osuus luonteesta ja käyttäytymisestä. Tämä jalo tavoite täyttyy harvoin, sillä ympäristö on yleensä ehtinyt vaikuttaa peruuttamattomasti koiraan ennen kuin se ehtii koeikään. Ympäristötekijöillä tarkoitetaan tässä sekä kasvuympäristöä että nimenomaan kouluttajan/omis-

tajan osuutta. Lopullinen tuote on usein valmis jo ennen vuoden ikää, jolloin koiraa on joko lopullisesti pilattu tai kehityksessä kelvolliseksi metsästyskoiraksi.

Ympäristön lisävaikutus perityihin ominaisuuksiin P-E Sundgrenin mukaan. Ympäristön ja perimän suhde riippuu tarkasteltavasta ominaisuudesta samoin kuin ikä milloin ympäristötekijät ovat saavuttaneet täyden vaikutuksensa.

PERITYT JA OPITUT OMINAISUUDET

Tunnettu tanskalainen kouluttaja Egon Christensen jakaa kirjassaan "Fri Retriever Dressur" noutajan ominaisuudet kahteen ryhmään: perityihin ja opittuihin. Perityt ovat mm:

- vaellusvaisto ajaa koiraa hakemaan hajuja ja riistaa — seuraamisvaisto ärsyttää sitä ajamaan riistaa
- hyökkäamisvaisto saa sen hyökkäämään ja kaatamaan saaliinsa
- noutovaisto saa sen viemään saaliinsa johonkin varmaan paikkaan

— hamstrausvaisto liittyy noutovaistoon

Noutajalla pitäisi jalostuksen tuloksena olla heikko seuraamisvaisto ja olematon hyökkäamisvaisto — muut kolme sitä voimakkaampia. Tältä pohjalta noutajalle voi sitten opettaa erilaisia ominaisuuksia, eli niitä jotka "näkyvät" ja joita maallikot ihailtavat. Taipumuskoikeissa asiaan vihkiytymättömän tarkastelee juuri noutajan näennäisiä suorituksia kun tuomari taas analysoi koiran perityjä ominaisuuksia, eli katsoo pintaa syvemmälle siinä määrin kuin se on mahdollista ympäristötekijöiden vaikutuksen jälkeen.

Tuomarille asetetaan siis korkeat vaatimukset, ja nykyisin lienee jo selvä, ettei ensimmäisen noutajansa muutama vuosi sitten hankkinut ja sillä — ehkä hyvälläkin menestyksellä — kilpaillut noutajanomistaja ole lähessään kypsä tuomariksi vaikka vedottaisiin jopa kehitysaluepolitiisiin näkökohtiin. Tänä päivänä tuomarinuraa edeltää monipuolinen kouluttajanura.

Puheet siitä että rotujärjestö kiinnittäisi huomiota vain fyysisen terveyteen ja laiminlöisi luonteet ovat siis perättömiä, vaikka tällaisia kirjoituksia näkyikin tavalla taakaa Nuuskussa. Luonteiden testaamiseen on työkalu — taipumuskoetta — ollut olemassa jo lähes 20 vuotta, sitä vain ei ole käytetty riittävästi eikä rotujärjestö ole yhtä pönteästi vaatinut sen käyttöä, vaikka se onkin jalostustoimikunnan työohjeissa samanarvoisen vaatimus kuin terveyslauseunnot. Olen jopa kuullut korkealta taholta sanottavan, että sitten vasta jalostus menisi hakoteille jos taipumuskoetta alettaisiin ehdottomasti vaatia siitoskoirilta. Kuitenkin taipumuskoikeissa testatut ominaisuudet liittyvät nimenomaan juuri luonteeseen

ja hermorakenteeseen vaikka päällisin puolin näyttää siltä, että siinä testataan metsästysominaisuuksia.

Perityjä ominaisuuksia, joita ympäristö on muokannut:

Hermorakenne	suhtautuminen muihin yhteistyöhalu itseluottamus uteliaisuus stressinsieto nouto-ote
	noutohalu uimahalu vainu
Työskentelyominaisuudet	

TAIPUMUSKOKEEN ANALYYSI

Seuraavassa tarkastellaan taipumuskokeen arvostelulomaketta edellisen pohjalta. Lomake löytyy Nuuskusta 4/86.

Ensimmäinen tarkastelukohde on mahdollinen aggressiivisuus, jota noutajalla ei missään muodossa saa ilmetä. Järjestelyt tämän selvittämiseksi on jopa hieman provosoiva, ja taka-alalle jättäytyvät koiranomistajat paljastavat usein koiransa jo tällä. Samaan liittyy koiran suhtautuminen muulla tavalla toisiin koiriin. Koko 80-luvun ovat yleistyneet urokset, joilla on erittäin voimakas sukupuolivietti. Nämä eivät kykene keskittymään työhön muiden koirien läsnäollessa, vaan ahdistelevat narttuja, uhoavat toisille uroksille ja sen seurauksena markeeraavat revirinsä eli "nostavat koipea" tavan takaa.

Nartuilla ei esiinny täysin vastaavaa käyttäytymismallia, mutta niillä taas epävarmuus ja heikkohermoisuus purkautuu aristeluna ja nopeina lyhyinä hyökkäyksinä toisten koirien seurassa.

KESTÄÄKÖ KANTTI

Hermorakenteen stabiiliisuuteen liittyy olennaisesti myös stressinsietokyky ja sen osana laukuksen kesto. Näitä ominaisuuksia ei nykyisin kovin perusteellisesti testata, koska kokeen järjestäjällä on myös tietty vastuu siitä, ettei koiraa pilata koikeissa aiheuttamalla sellaisia ympäristöhäiriöitä, joilla voi olla pysyviä seurauksia. Edellisen taipumuskoeken asetelmaan sisältyi melkoinen riski tehdä kokemattomasta koirasta kerralla paukkuarka, joskin sellaista ei tiittävästi koskaan sattunut. Nykyisen kokeen puutteena voidaankin siten pitää sitä, että ainakin lievästi paukkuarat koirat hyväksytään, koska kokeen asetelma on lievämpi ja laukaus ammutaan kauempana. Stressinsietoa kokeillaan sillä, että koiraa joutuu kytkettyinä katsomaan hakulueen heittäjän toimintaa. Joissain noutajajouduissa tämä on ollut hieman ongelmallista.

Hermorakenne ilmenee myös nouto-otteessa. Kovasuisuus johtuu nimenomaan heikosta stressinsietokyvystä, joskin se ei ole kokonaan perittyä. Liian kunnianhimoisen kouluttajan voi vahvistaa tätä taipumus-

ta siihen pisteeseen, että koiraa alkaa pureskella riistaa. Varsin yleistä on aloittaa liian tottelevaisuuspitoiset noutoharjoitukset liian aikaisin (ohjaus), tai sitten koetilanteessa ohjaaja menettää vastoinkäymistä malttinsa ja alkaa komentaa nuorta koiraa liian jyrkästi. Näissä aiheutetuissa tapauksissa on kuitenkin muistettava, että koiralla on oltava valmiiksi piilevä taipumus pureskeluun — puutteellinen hermorakenne.

HERMORAKENNE JA ITSELUOTTAMUS

Stabiili hermorakenne ilmenee myös koiran itseluottamuksena ja aloitekykyinä. Näitä ominaisuuksia testataan haussa ja nimenomaan laahausajajella. Viimeksimainittu ei siis ole tarkan penän ja jäljestämistaidon mittari vaan puhdas itseluottamustesti. Heikkohermoiset koirat eivät useinkaan uskalla irtautua ohjaajasta ja lähteä yksin metsään. Sama voi ilmetä haussa, jolloin heittojen ja hajuojen aiheuttama uteliaisuus ei riitä ylittämään koiran perityä "epävarmuuskynnystä". Tätä kynnystä voidaan kuitenkin huomattavasti madaltaa oikealla koulutuksella.

Samaan ominaisuuteen liittyy osittain myös uimahalu, joskin sen puutteellisuus voi myös ilmetä aivan erillisinä vailla epävarmuusoireita muissa yhteyksissä. Myös tässä voi malttamaton kouluttaja aiheuttaa aramatonta vahinkoa "väkivaltaisella suostuttelulla" ennenkuin koiraa on kypsä uimaan oma-aloitteisesti. Tuomari ei tietenkään voi ottaa tällaista huomioon vaikka se hänelle kerrattaisiinkin.

VAINU ON VAIKEA ASIA

Ainoa hermorakenteesta riippumaton ominaisuus on vainu, joka onkin varsin vaikea arvosteltava olosuhteiden nopeasta vaihtelusta johtuen. Eroja kuitenkin näkee eri noutajarotujen välillä keskimäärin, joskin yksilöerotkin voivat olla huomattavat samassa rodussa. Koska noutaja on jalostettu nimenomaan pienriistan mestästykseseen se jäljestää vapaana ja noutaa saaliin. Tällöin on eduksi, että se on mahdollisimman paljon ilmapuonin voidaan oikeasta haavoittuneena pakenevan saaliin mutkat ja tavoittaa sen. Tällainen jäljestämistapa on tavoiteltava sekä taipumus että metsästyskoikeissa, vastakohtana jäljestämiskokeelle, jossa kytkettyä jäljitetään suurriistaa, jota noutaja ei kuitenkaan kykenisi pysäyttämään saattaka noutamaan.

Lopuksi taipumuskoikeissa todetaan koiran yhteistyöhalu ja palvelualltius. Myös tämä on osittain peritty ominaisuus, jota voidaan vahvistaa oikealla koulutuksella — tai pilata. Se liittyy tavallaan edellä mainittuihin hermorakenteen ominaisuuksiin siten, että — paradoksaalista kyllä — heikkohermoisella koiralla voi olla varsin suuri palvelualltius, kun taas hyvähermoisen ja itsevarman koiraa saattaa vaikuttaa vaikeasti hallittavalta. Toista äärimmä-

syttää taas edustavat alussa mainitut ylikiikkeät koirat, jotka osoittavat mieltään myös omistajansa kohtaan.

NOUTAAKO NOUTAJA

Yhteistyöhaluun liittyy myös palauttamisen, joka kuitenkin on enemmän kuin muut opittu ominaisuus, joskin hyvä perity palvelualltius edesauttaa koiraa nopeasti omaksumaan damin tai riistan tuomisen ohjaajalle, sitä vastoin että se hamstrausvaistonsa mukaisesti kaivaisi sen maahan. Tällä tavoin hamstrausvaistoa käytetään koulutuksessa hyväksi uskottelemalla koiralle, että dami on ohjaajan luona vielä paremmassa tallessa kuin kuopassa.

Voimme siis lopuksi todeta, että taipumuskoetta on mitä suurimassa määrin luonneanalyysi, jolle luodaan mahdollisuudet metsästyksenomaisilla tilanteilla. Yleisö näkee näennäisen suorituksen mutta kokeen kouluttaja-tuomarin tehtävä on päättää oliko kyseessä tyyppillinen noutaja, liitturuksi hyvin opiskellut bluffi vai mammanpoika. Arvostelulomakkeesta on valittava käsitys, että rasti kaikissa yllämainituissa kuvaavasti parasta mahdollista suoritusta. Näin ei kuitenkaan ole, vaan osa arvostelukohteista on jaoteltu intensiiviteetin mukaan, jolloin ylin ja alin ruutu edustavat äärimmäisyyksiä ja ihanne on keskivälillä.

TAIPPARISTA METSÄSTYSKOIKEeseen

Taipumuskoeken yksi tavoite on selvittää mitkä koirat omaavat edellytyksiä kilpailla metsästyskoikeissa. Siinä kiinnitetään myös huomiota edellä mainittuihin ominaisuuksiin, mutta huomattavasti enemmän opittuihin ominaisuuksiin ja näennäisiin suorituksiin. Opitut ominaisuudet voisi lyhyesti pelkistää seuraavasti:

1. paikalla pysyminen
2. markeeraustaito
3. ohjattavuus
4. yleensä näennäinen suorituskyky

Millainen pitää sitten noutajan olla, jota se selvittää kaikista edellä mainituista vaatimuksista? Kirjoittajan ihannenoutaja on seuraavanlainen:

1. luottavainen ihmisiä kohtaan
2. hillitty koiria kohtaan
3. uimahallu
4. etsii itsenäisesti kunnes löytää
5. noutaa kaiken oma-aloitteisesti
6. pehmeä suu
7. odottaa rauhallisesti
8. työskentelee raivoisasti

Kuten edellä jo on todettu, aggressiivisuus ihmisiä kohtaan ja urosten yliikiikeys vaikeuttavat huomattavasti koiran käyttöä. Uimahallu noutaja on luotettava vielä silloinkin kun olosuhteet muuttavat tuskalliseksi. Saaliin löytäminen saattaa edellyttää tunnin ki työskentelyä upottavassa maastossa. Valikoiva koiraa saattaa jättää noutamatta riistan, jota sille ei ole esitelty aiemmin. Pehmeä suu on noutajan aatellismerkki.

RAUHATTOMAT VOUHOT

Kaksi viimeistä kohtaa ovat viime vuosina alkaneet puhuttaa yhä enemmän. Nykyisin on varsin tavallista, että koira tulee startti-paikalle tassut tukevasti ilmassa; ja jopa mekastaan. Sen jälkeen koira suorittaa viiden minuutin pyrähdyksen näyttävästi riehuen mutta laihoin tuloksin ja kieltäytyy sen jälkeen tekemästä mitään mainittavaa. Koko koepäivänä se ei kykene rentoutumaan vaan jatkaa mekastustaan ja muiden koirien ahdistelua, kunnes kotiin päästyään nukkuu vuorokauden. Valotin jo alussa niitä seikkoja, jotka johtavat tällaiseen käytökseen. Ei ole epäilystä etteikö tämä olisi jalostuksen tulosta, sillä vanhemmat harrastajat muistavat vielä 60-luvun ja 70-luvun alun tyyppilliset noutajat — tuolin pääasiassa labradoreja — jotka käyttäytyivät hillitysti koepaikalla ja osasivat rentoutua suoritusten välillä, mutta tekivät näyttävää töitä. Toinen äärimmäisyystyyppi, jollaisia on aina ollut, on arkallinen apaattinen noutaja, joka ei ole missään vaiheessa kiinnostunut työn teosta.

KASVATTAJAT TEMPPELINHARJALLA

Mitä lisävalistusta metsästyskoe sitten antaa noutajan ominaisuuksista? Ensinnäkin selviää koiran nopeus ja kestävyys ja toisaalta myös stressinsieto. Näitä ei voida testata taipumuskokeissa ennenkuin koira on saanut riittävästi kokemuksia ja niiden kautta motivaatiota työskennellä pitkiä ajanjaksoja. On totta, että jos metsästäjä ampuu iltalennolta vain yhden sorsan, hän ei tarvitse nopeaa koira. Jos lintuja sitä vastoin tippuu useampia, hitaasta koirasta on ilmeistä häitää. Tämän asian voi ymmärtää vain itse osallistumalla metsästykseseen. Puheet nopeiden koirien turhasta ihannoimisesta ovat yleensä lähtöisin noutajanomistajilta, joilla itsellä on hidas puurtaja, eikä heillä ole ollut tilaisuutta nähdä tarpeeksi nopeita hyviä koiria. Niitäkin nimittäin on riittävästi tämän asian varmentamiseksi — ei ainoastaan vauhdikkaita pyyhättäjiä, jotka jouksevatsa nenänsä ohi.

Hitaita koiria puoltavat myös monet nykyiset ulkomuotopainotteiset kasvattajat, joiden koirat järeydessään muistuttavat enemmän rottweilereita — noutaja ei ollut tällainen vielä 70-luvulla eikä liioin 30-luvulla. Paluu alkuaikojen antaisi meille epäilemättä tarkoituksenmukaisemman labradorin ja kultaisen, joka jaksaisi kuljettaa maallista tomumajaansa ripeästi vauhtia raskaassakin maastossa. Ikävintä asiasta on se, että tämä epäterve muoti on peräisin Englannista, jossa rodut jakautuivat kahtia jo ennen sotia metsästyks- ja nautte-lykasvattajien lähtiessä omille teilleen. Kaikki merkit viittaavat siihen, että näin tulee käymään myös Pohjoismaissa lähiaikoina. Väliinpuotoja tulevat olemaan harvat ns. dual-purPOSE kasvattajat, jotka ovat jaksaneet yrittää säilyttää hyvät käyttöominaisuudet tyyppillisen näköisessä labradorissa tai kultaisessa — tyyppillisellä tarkoitin yli 10 vuotta vanhaa tyyppiä, jota tuolloin pidettiin virheettömänä ihanteena. Muissa noutajaroduisuissa tämä ei ole ongelma, sillä ne hyväksytään edelleen näyttelyke-

hissä sen rakenteisina, mitä käytännön metsästys noutajalta edellyttää.

KÄYTÄNTÖ RATKAISEE

Lopputulosta tästä epämiellyttävästä tekstistä on se, että haluttaessa jalostaa todellisia metsästysominaisuuksia, ne on haettava metsästyskokeen voittajaluokasta. Edes avoin luokka ei tällöin ole riittävä, sillä se vasta todistaa taipumuskokeen osuineen oikeaan: koira oli koulutettavissa metsästyskokeeseen — mukava suoritus sinänsä! Tämän tasoiset tulokset ovat välttämättömiä, jos kasvattaja aikoo vilpittömin mielin

Taipumuskokeissa on vuosina -83—86 hyväksytty eri noutajarotuja seuraavasti: (%)							
Vuosi	Labr.	Kult.	Sileät	Kihar.	Ches.	Yhteensä	
-83	56	36	49	33	17	46,6	
-84	58	40	55	31	29	50,2 (Uudet	
-85	68	47	53	46	100	60,0 säännöt -84)	
-86	61	51	55	20	50	55,0	

myydä noutajapennun metsästäjälle. Taiparituluksilla eikä edes niilläkään metsästysohjohtavat. Prosenttilukuja arvostelu-kohteittain ei ole laskettu muutamaan vuoteen; tuorein on vuodelta -84. (ks. Nuusku 6/84). Tällaisen tilaston arvo on vieläkin kyseenalaisempi johtuen pienistä lukumääristä, ja kaavailtu ATK:n hyväksikäytöstä jalostustilastojen käsittelyssä tuntuvat ylimitotetulta — paras tietokone on edelleenkin kynä ja paperi.

Jos halutaan lopullinen varmuus noutajan metsästysominaisuuksista on ainoa luotettava tilanne tietoenkäytännön metsästys. Tällöin kuitenkin metsästyksilanteen on oltava yhtä monipuolinen kuin kokeessa. Vuosien varrella olen tavannut lukuisia "käytännön koiria", joilla kuitenkin on hyvin rajoittunut kapasiteetti johtuen siitä, että ne toimivat aina samassa yksi-

puolisessa metsästyksilanteessa.

Hyväksymisprosentit ovat siis olleet nousussa vaikka uusia sääntöjä laadittaessa arveltiin prosenttiluvun asettuvan johonkin 35—40 paikkeille. Näitä asioita pohtii SNJ:n tuomarineuvosto. Yleisesti ottaen näyttävistä siis noutajien luonteet olevan hyvässä mallissa, mutta vertailtaessa kilpailukertoja vuosittaisiin rekisteröintimääriin todetaan otanta varsin pieneksi, ja tilasto niin ollen epäluotettavaksi. Lisäksi si-leäkarvaisia, kiharakarvaisia ja chesapeakeja on vain muutama kymmentä koira,

jolloin prosenttiluvut ovat suoraan harhaanjohtavat. Prosenttilukuja arvostelu-kohteittain ei ole laskettu muutamaan vuoteen; tuorein on vuodelta -84. (ks. Nuusku 6/84). Tällaisen tilaston arvo on vieläkin kyseenalaisempi johtuen pienistä lukumääristä, ja kaavailtu ATK:n hyväksikäytöstä jalostustilastojen käsittelyssä tuntuvat ylimitotetulta — paras tietokone on edelleenkin kynä ja paperi.

Annettakoon tässä vielä vuoden -86 metsästyksiohjeita ilman kommentteja:

Palkintojakautuma syksyn -86 metsästyskokeissa

	NUO				AVO				VOI				Startteja yhteensä
	I	II	III	0	I	II	III	0	I	II	III	0	
Labr.	11	3	5	13	6	15	15	54	11	9	9	28	179
Kult.	0	3	0	12	1	1	4	32	7	5	5	11	81
Sileät	0	0	1	3	3	2	3	12	0	3	3	6	36
Kihar.	0	0	0	2	1	0	4	3	0	1	0	5	16
Ches.	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2	2

VIIME VUODEN TILASTOT

Tarkastelkaamme vielä mitä tilastot kertovat noutajien tuloksista taipumus- ja metsästyskokeissa. Osallistumiskerrat ovat kasvaneet tasaisesti vuoteen -85 asti mutta 1986 tapahtui romahdus — mitä se sitten ennenkään. Vuonna -85 suorituksia 352 ja vuonna -86 vain 297. Kilpailukerrat eivät kuitenkaan ole millään aikavälillä tähän asti pysyneet rekisteröintilukujen kasvun vauhdissa mukana. Yhdistyspoliitikkojen mukaan pitäisi innostaa noutajanomistajia kokeisiin vaikka ongelman ydin on kasvattajissa. Heidänhän pitäisi pyrkiä selvittämään työnsä tulokset patistamalla ostajansa edes kerran kokeisiin. Valitettavasti tuoteliimpien kasvattajien intressit näyttävät olevan muualla. SNJ:n vuosikirjaa selaimalla voi laskemattakin todeta, että mitä useampi pentue vuodessa, sen pienempi osa niistä osallistuu erilaisiin jalostuksen tuloksia mittaaviin testeihin ja tutkimuksiin. Vain pienkasvattajat näyttävät hoitavan asiansa mallikelpoisesti — jotkut tutkituttavat ja testaavat kasvattajina jopa 100 %:sti. Tuotettaessa kymmeniä pentueita — jopa sata — kasvattajauran aikana kasvaa tietenkin todennäköisyyttä, että

joukkoon mahtuu jopa käyttövalio, vaikka siitoskoiria ei koskaan testattaisikaan. Tällaisen sattuman nostaminen mainoskoiraksi, jolla pyritään leimaamaan kennelin koko tuotanto, on varsin harhaanjohtavaa.

Tässä artikkelissa on pyritty esittelemään taipumus- ja metsästyskokeet jalostuksen työkaluna, sekä millaisiin ristiriitoihin niiden tulkinnessa joudutaan. Työkalun käyttö on viime kädessä kasvattajan henkilökohtainen kysymys, jonka vain hän itse voi ratkaista. Asiasta voidaan, kuten alussa mainitsin, esittää hyvinkin erilaisia mielipiteitä. Julkiseen keskusteluun on kuitenkin tule tämän enempää osallistumaan. Toivon kuitenkin, että rotujemme, hajoaminen näyttely- ja metsästyskoiiriin voitaisiin Suomessa estää molemminpuolisella joustavuudella, ja että rotutyypit saataisiin sen verran lähestymään toisiaan — tässä vaiheessa vielä labradoreissa ja kultaisissa — jotta rotutyypillinen näyttelykoira olisi myös hyvä metsästyskoira; ja päinvastoin. Siten kuin rotujemme kehittäjät vuosisadan vaihteessa olivat sen suunnitelleet.

CHESAPEAKET

BIG RED

By S. GLASOFER, DVM
Newport News, Virginia

Yli 25 vuotta sitten paikallisilla lääkäreillä ja eläinlääkäreillä oli tapana kokoontua silloin tällöin keskustelemaan kokemuksistaan ja vaihtamaan mielipiteitä. Kerran tällaisessa tilaisuudessa luokseni tuli psykiatri, joka halusi kertoa minulle "kaiken" psykosomaattisista sairauksista ja luulotaudeista. Hän oli sitä mieltä, että sairaus joka esiintyy vain ihmisillä eikä koskaan eläimillä on psykosomaattinen. Olen eri mieltä!

Kyllä niitä esiintyy eläimilläkin. Siihen aikaan vastaanotolleni saapui keski-ikäinen pariskunta, jolla oli mukanaan komea chesapeakekela-dennoutaja, jonka nimi oli "Big Red". Pariskunta, jolla ei ollut lapsia olivat päivätyössä käyviä ihmisiä ja heidän koiransa oli siis päivät yksin kotona. Big Redin tassussa oli pieni naarmu ja koira ontui. Haava hoidettiin ja tassu paketoitiin. Potilas sai paljon huomiota osakseen: "Red-paralla on niihin kiipeä tassu - oi, oi!"

Koira parani suunnitelmien mukaan tästä pikkuaivasta, mutta ei kestänyt kauan ennenkuin pariskunta kävi vastaanotolla säännöllisesti koiran ontumisen vuoksi. Mitään vikaa ei koskaan löytynyt. Kerran koiralla oli kuitenkin raajassa pieni ihottuma, jota hoidettiin. Voi, että se nautti siitä! Tässä vaiheessa jopa omistajat alkoivat epäillä "ontumataudin" todellisuutta.

Siitä lähtien Red kävi ainakin kerran viikossa vastaanotollani aivan yksin ilman saattajaa (n. 2 km:n matka) aina kovasti ontuen. Redille laitettiin side jalkaan, jonka jälkeen se ryntäsi kotiin saamaan koiran-keksin kipuja lieventämään.

"Hoito" kuitenkin keskeytettiin, koska pelkäsimme Redin jäävän matkoillaan auton alle ja omistajia neuvottiin hellimään Big Rediä entistä enemmän iltaisin, jolloin he kaikki olivat yhdessä.

(American Chesapeake Club Bulletin)

KETJUKIRJE

Hyvä koiranomistaja!

Tämän ketjukirjeen tarkoitus on tuottaa Sinulle onnea ja helpotusta. Päinvastoin kuin monet muut ketjukirjeet tämä ei maksa Sinulle mitään. Lähetä vain tämä kirje kuudelle muulle koiranomistajalle, jotka ovat pettyneitä koiran saavutuksiin kokeissa ja näyttelyissä. Laita koirasi pakettiin ja lähetä se luettelolon ylärivillä olevalle sekä liitä oma nimesi luetteloon. Viikon kuluessa saat vastaanottaa 16.436 koira, joista jonkun pitäisi olla tosi valio.

Usko tähän kirjeeseen! Eräs koiranomistaja katkaisi ketjun ja sai oman koiransa takaisin.

(American Chesapeake Club Bulletin)

Hyvää syksyä!

Gun Holmström

Lainattu Nuusku-lehdestä 5/84

Uudet näyttelysäännöt voimaan vuoden alussa

Kennelliiton valtuusto on kevätkokouksessaan vahvistanut uudet näyttelysäännöt voimaanastuviksi 1. 1. 1988.

Näitä sääntöjä tullaan noudattamaan kaikissa Kennelliiton hyväksymissä näyttelyissä. Koulutus näyttelyohjaajille, aluekouluttajille, tuomareille ja kehätoimitsijoille on jo aloitettu. Lyhykäisyydessään on uusien sääntöjen käsittelyjärjestys ollut seuraava:

Kennelliiton hallitus nimesi työryhmän valmistelemaan uusia sääntöjä 4 vuotta sitten asetaen sille seuraavat tavoitteet:

1. Näyttelyn tulee entistä paremmin palvella jalostusta – lisäämällä kilpailua sertifikaatista ja siten nostaa valoiden tasoa.
2. Sääntöjen tulee olla yksinkertaisemmat ja helpommin ymmärrettävissä.
3. Näyttelyt tulee olla helpommin järjestettävissä ja nopeammin läpivietävissä esim. arvosteluluokkia vä-

hentämällä ja kilpailuluokkien arvostelua nopeuttamalla.

Työryhmään kuuluivat Jouko Yrjölä, Markku Santamäki ja Elis Pitkänen, sihteerinä Marja Talvitie. Työryhmää täydennettiin Markku Santamäen ulkoilla olon vuoksi viime vuonna Kari Järvisellä. Sääntömuutoksesta tiedotettiin ensimmäisen kerran kentälle rotujärjestöjen edustajille jo vuonna 1984. Kennelpiirit ja rotujärjestöt saivat ne lausunnonle maaliskuussa 1985.

PKU:n kokouksessa helmikuussa 1986 sovittiin yhteisistä uusista ikärajoista pohjoismais-

oli aivan selvää, että säännöt, olivat ne mitkä tahansa, eivät sovi kaikille. Pitäytyen sille annetuissa tavoitteissa sääntötyöryhmä korjasi sääntöjä kennelpiirin ja rotujärjestöjen lausuntojen perusteella ottaen huomioon myös uudet pohjoismaiset ikäluokat. Säännöt hyväk-

syttiin hallituksen kokouksessa 7. 10. 1986 valtuustolle esitettäväksi. Valtuuston kevätkokouksessa 1987 niihin tehtiin eräitä tarkennuksia muutamien rotujen osalta.

Uusien sääntöjen sisältö

Säännöt, jotka nyt tulevat voimaan, pitävät sisällään seuraavia muutoksia entisiin sääntöihin:

Eläinlääkärintarkastus muutuu. Näyttelyissä ei enää järjestetä sisäntulossa tarkastusta, vaan eläinlääkärit voivat näyttelyn aikana tai viiden vuorokauden kuluessa näyttelystä ottaa koirista pistokokeita ja suorittaa tarkempia tutkimuksia. Näyttelytoimikunnat huolehtivat rokotusodistusten päivämäärien tarkastuksesta ja ulkomuototuomareit tarkastavat arvostellessaan koirien kivekset.

Saki Paatsama kirjoitti Koiramme-lehdessä 1/84: "Kun käytännössä eläinlääkärin tar-

kastus tapahtuu siten, että koirat suluvat jonossa eläinlääkärin ohi, jää ns. eläinlääkinnällisten näkökohtien huomioonottaminen eläinlääkärin huomiokyvyn ja kokemuksen varaan. Tarkastuksen konkreettiseksi toimenpiteeksi on jäänyt kivistarkastus."

Tästä lähtien jää eläinlääkärille mahdollisuus tarkempaan tutkimukseen niiden koirien osalta, jotka hän valitsee tai muuten tarvetta ilmenee. Kivesten tarkastaminen kehässä ulkomuototuomarin toimesta on yleismaailmallinen käytäntö eikä viivästytä arvostelua.

On ollut odotettavissa ja osin jo todettavissa, että koirien karvapeitteen laatua tai väriä pyritään muuttamaan. Tästä syystä on uusissa säännöissä kohtaa jossa mainitaan: Näyttelyyn osallistuvien koirien karvapeitteen värjäys tai rotumäärityksen vastainen trimmaus, jolla pyritään salaamaan pitkäkarvaisuutta, on kielletty, samoin karvanlaadun arvostelun vaikeutta-

minen muulla tavoin.

Tämän tutkimiseksi voi ai-noastaan ulkomuototuomari, joka arvostelee ko. rotua, käynnistää toimenpiteet, ei siis toinen koiranomistaja tai näyttelytoimikunta. Kennelliitto tulee nimeämään ne paikat, joissa tutkimukset suoritetaan. Mikäli tutkimus osoittautuu aiheelliseksi, näytteilleasettaja vastaa tutkimuskuluista.

Tutkimusten suorittaminen esim. värjäyksen tai karvanlaadun muuttamisen osalta on todella kallista, joten tähän kohtaan näyttelysäännössä tulisi suhtautua vakavasti, joskaan

mitään hysteriaa ei saisi muodostua. Tästä syystä asiasta ilmoittaminen jätettiin arvosteluvan tuomarin tehtäväksi, ei kanssakilpailijan.

Arvosteluluokat ja niiden merkitys

Ensimmäistä kertaa on sääntöihin myös otettu kohta, mistä selviää millä perusteella koirat arvostellaan ja palkitaan laatuarvostelussa. Ulkomuototuomareiden peruskursilla tämä on aina opetettu kokeilulle, mutta varsinaisesti se ei ole ollut näyttelyleasettajien tiedossa. Tämä sel-

ventää ja tekee arvostelun ja koirien saamat palkintosijat ymmärrettävämmiksi.

Arvosteluluokat:

Koira voi kasvattaja- ja jalostusluokkia lukuunottamatta kilpailu vain yhdessä laatuarvosteluluokassa.

Urokset ja nartut arvostellaan erikseen rotunsa paras-, jalostus- ja kasvattajaluokkia lukuunottamatta.

Laatuarvostelussa annetaan niin monta ensimmäistä, toista tai kolmatta palkintoa, arvosanaa 0 tai mainintaa EVA, kuin koirien laatu edellyttää.

Useilta roduilta vaaditaan rodunomainen koetus ennen käyttöluokkaan pääsyä. Esimerkiksi suuranautserilla pitää olla tulot palveluskoirien maastokokeesta.

Laatuarvosteluluokissa koira ei kilpaile toisten koirien kanssa, vaan sen laatu verrataan rotumääritysluokkaan ja koira palkitaan sen mukaisesti.

Laatuarvosteluluokat ovat:

Junioriluokka (JUN) koirille, jotka viimeistään näyttelypäivänä täyttävät 9 kuukautta, mutta eivät ole täyttäneet 15 kuukautta.

Nuorten luokka (NUO) koirille, jotka viimeistään näyttelypäivänä täyttävät 15 kuukautta, mutta eivät ole täyttäneet 24 kuukautta.

Avoin luokka (AVO) koirille, jotka viimeistään näyttelypäivänä täyttävät kaksi vuotta, mutta eivät ole täyttäneet 7 vuotta.

Käyttöluokka (KÄY) 15 kuukautta täyttäneille koirille, jotka on palkittu rodunomaisessa koeksessa. Vinttikoirilta vaaditaan hyväksytty ratajuoksu-tulos. Lista koemuodoista on tämän jutun jatkeena. Käyttöluokkaan ei vaadita avoimen tai voittajaluokan tulosta vaan alin mahdollinen hyväksytty tulos riittää.

Veteraaniluokka (VET) koirille, jotka viimeistään näyttelypäivänä täyttävät 7 vuotta.

Kaudesta näistä luokista 1. palkinnolla palkitut jatkavat luokkansa kilpailu-arvosteluun joita ovat: Juniorien kilpailuluokka (JUK), nuorten luokan kilpailuluokka (NUK), avoimen luokan kilpailuluokka (AVK), käyttöluokan kilpailuluokka (KÄK) ja veteraanien kilpailuluokka (VEK).

Näissä luokissa tuomarit sijoittavat enintään 5 parasta paremmuusjärjestykseen. Näille hän voi antaa kunniamaininnan (KUMA), mikäli hän katsoo koirien olevan muotovalion arvoisia. Tuomarin tulee siis jo kilpailu-arvosteluissa tehdä itselleen selväksi, mitkä koirat ovat hänen mielestään muotovalion arvoisia, eli sertifikaatin arvoisia. Ellei näin ole, hänen ei pidä antaa koiralle KUMAA.

Kilpailu-arvosteluluokista jatkavat kaikki KUMAn saaneet koirat sukupolunsa mukaisesti joko paras uros- tai paras narttu luokkaan. Siis 1. 1. 1988 alkaen myös käyttöluokkia ja veteraani-

SUOMEN KENNELLIITTO-FINNSKA KENNELKLUBBEN r.y.

Koiranäyttelyiden arvosteluluokat:

Laatu-arvosteluluokat	Junioriluokka (JUN) 9-15 kk	Nuorten luokka (NUO) 15-24 kk	Avoin luokka (AVO) 2-7 v	Käyttöluokka (KÄY) 15 kk-	Veteraaniluokka (VET) 7 v-	Jalostusluokka (JAL)	Kasvattajaluokka (KAS)	
Kilpailu-arvosteluluokat	JUK 1.2.3.4.5.	NUK 1.2.3.4.5.	AVK 1.2.3.4.5.	KÄK 1.2.3.4.5.	VEK 1.2.3.4.5.	JAK 1.2.3.4.5.	KAK 1.2.3.4.5.	Pentuluokka 6-9 kk PEK 1.2.3.4.5.
	Paras uros tai paras narttu -luokka KUMAn saaneille (sertifikaatti rajoituksin) 1.2.3.4.5. Kansainvälisissä näyttelyissä myös CACIB-luokka (rajoituksin):				ROP-VET 1.2.3.4.5.	NP-JAL 1.2.3.4.5.	NP-KAS 1.2.3.4.5.	Rotunsa paras pentuluokka ROP + VSP pentu pentu
	Rotunsa paras -luokka Paras uros ja paras narttu -luokan voittajille ROP + VSP				NP-VET 1.2.3.4.5.			NP-pentu 1.2.3.4.5.
	Ryhmän paras -kilpailu rotunsa parhaalle 1.2.3.4.5.							
	Näyttelyyn paras -kilpailu ryhmien parhaalle 1.2.3.4.5.							

luokka ovat normaaleja laatu-
arvosteluluokkia, joista koirat saa-
taan KUMAn jatkavat kilpai-
lemaan sertifikaatista.

Paras uros- tai paras narttu-
luokassa voidaan antaa sertifikaatti parhaalle siihen oikeute-
tulle koiralle.

Tuomari sijoittaa enintään 5
koiraa paremmuusjärjestyk-
seen. Tämän luokan yhteydessä
jaetaan myöskin kansainvälis-
sä näyttelyissä CACIB ja vara-
CACIB. Tämä luokka arvostel-
laan niinkuin CACIB-luokka tä-
hän asti. Eli mikäli viiden sijoit-
etun joukossa ei ole koiraa, joka
voi vastaanottaa sertifikaatin,
tuomari voi jakaa sertifikaatin
ensimmäiselle siihen oikeute-
tulle.

Kenellä sitten on oikeus kil-
pailla sertifikaatista? Sääntöjen
mukaan Suomen muotovalio
(SF MVA) ei voi ottaa sertifikaattia
ja ainoastaan käyttöluo-
kasta paras uros- tai paras narttu-
luokkaan tullut saksanpai-
menkoira, beagle tai suomenaja-
koira voi saada sertifikaatin.

Paras uros- tai paras narttu-
luokan voittanut koiria jatkaa
edelleen kilpailemista rotuna
parhaan arvosta. ROP-luokkaan
tulee siis vain näiden luokkien
voittaja. Toinen saa arvon rotun-
sa paras (ROP) ja toinen vastak-
kaisen sukupuolen paras (VSP).

Rotunsa paras -arvon saaneet
koirat jatkavat edelleen ryhmä-
kilpailuihin ja ryhmäkilpailujen
voittajat sitten kilpailuun NP-
eli näyttelyn paras koiria -arvos-
ta.

Näiden virallisten laatu-
arvosteluluokkien lisäksi voi näyttely-
toimikunta halutessaan järjes-
tää ns. pentuluokan, johon saa-
vat osallistua viimeistään näyt-
telypäivänä 6 kuukautta mutta
ei 9:ää kuukautta täyttänyt koi-
ra. Pentuluokassa on vain kilpai-
luarvostelu. Urokset ja nartut
arvostellaan erikseen, aina en-
nen rotun varsinaisen arvoste-
lun alkua.

Parhaalle uros- tai narttupen-
nulle tuomari voi antaa kunnia-
palkinnon (KUPI). Luokassa si-
jotetaan 5 koiraa. KUPIn saan-
tu uros ja narttu kilpailevat ro-
tunsa parhaan pennun arvosta.
Rotunsa parhaat pennut jatka-
vat kilpailua näyttelyn parhaan
pennun arvosta. Tämä kilpailu
järjestetään aina ennen varsinais-
ia ryhmäkilpailuja.

Varsinaiset muutokset enti-
sien sääntöihin ovat siis lyhykäi-
syydessään:

- ei eläinlääkärin tarkastusta

Bassit pääsee käyttöluokkaan
saatuun hyväksyttävän tulok-
sen määräkoirien ajokokeesta
tai metsästyskoirien jäljestä-
miskokeesta.

**Rodunomainen koetus, joka uusien näyttelysääntöjen mukaan
vaaditaan käyttöluokkaan:**

karjalankarhukoira, laikat, pohjanpystykorva ja suomenpystykorva
linnun- tai hirvenmetsästyskoie
harmaa norjanhivikoina, jämtlannipystykorva, musta norjanhivikoina
hivienmetsästyskoie
samojedinkoina ja siperianhusky
retikoinen käyttö- tai kilpailukoie
suomenajokoina ja muut korkeajalkaiset ajokoirat
ajokoe tai ketunajokoe
beagle
beaglein ajokoe
dreveri
dreverien ajokoe
määräkoirat
luolakoirien taipumuskoe, määräkoirien ajokoe tai metsästyskoirien
jäljestämiskoe
bajjerinvuoristovihikoina ja hannoverinvihikoina
metsästyskoirien jäljestämiskoe
bassit
määräkoirien ajokoe tai metsästyskoirien jäljestämiskoe
noutajat
noutajien taipumuskoe, noutajien metsästyskoie, metsästyskoirien jäl-
jestämiskoe tai palveluskoirakokeiden maastotulos
spanielit
spanielien taipumuskoe, spanielien metsästyskoie tai metsästyskoirien
jäljestämiskoe
kanakoirat
kanakoirakoe
airedalenterrieri, belgianpaimenkoirat, bokseri, bouvier, briardi, col-
liet, doberman, hovawart, rottweiler, saksanpaimenkoira, suur-
snautseri ja venäläiset paimenkoirat
palveluskoirakokeen maastokoe
australiankarjakoina, australiankelpie, bordercollie ja hollannipai-
menkoira
eivät voi toistaiseksi osallistua käyttöluokkaan elleivät ole saaneet tu-
lost Ruotsin tai Norjan palveluskoirakokeesta. Tottelevaisuus ei ri-
itä.
borderterrieri, ceskyterrieri, kettuterrieri, lakelandinterrieri ja sak-
sanmetsästysterrieri
luolakoirien taipumuskoe
vinttikoirat
hyväksyty juoksutulos

- ikäluokat ovat muuttuneet
- käyttö- ja veteraaniluokista
pääsee kilpailemaan sertifikaatista

- valioluokkaa ei ole (valiot kil-
pailevat ikänsä mukaisessa
luokassa)

- tuomarit harkitsevat jo kilpai-
luarvosteluluokissa, mille koi-
ralle he voivat antaa sertifikaatin

Kasvattajaluokka ja jalostus-
luokka ovat muuttuneet siten,
että niihin osallistuu kasvattaja
tai jalostuskoira 4 kasvatilla/jäl-
keläisellä, jotka kaikki ovat sa-
neet ensimmäisen palkinnon jos-
sakin laatuarvosteluluokassa ja
ovat vähintään kahdesta eri
pentueesta.

Ryhmä saa 1. palkinnon,
mutta tuomari voi, jos hän kat-
soo ryhmän olevan riittävän ta-
salaatuinen, antaa ryhmälle
myöskin kunnia-palkinnon (KU-
PI). Kunnia-palkinnon saanut
ryhmä jatkaa kilpailemista
näyttelyn parhaan ryhmän va-
lintaan. Mikäli ryhmässä on
useampia kunnia-palkinnon saa-
neita ryhmiä tulee tuomarin va-
lita paras.

Kasvattaja tai jalostuskoira
saa kilpailla vain yhdellä ryh-
mällä rotua kohden yhdessä
näyttelyssä. Sen sijaan samalla
ryhmällä voi kilpailla niin mon-
essa näyttelyssä kuin haluaa.

Koiranäyttelyn tarkoitus ja sen toteutus

Koiranäyttelyn tarkoitus on pal-
vella jalostusta. Näyttely on
puhtaasti ulkomuodollinen tar-
kastus, jonka tulisi olla sama
kaikille rodulle. Ulkomuodol-
lisesti parhaat koirat voittakoot.
Valionarvosääntöjä muuttamal-
la tai vaikeuttamalla voitaisiin
näyttely tarkoituksensa mukai-
sesti pitää samoilla säännöillä
puhtaasti rotujen ulkomuotoon
perustuvana "jalostustarkastuk-
sena".

Rotukohtaiset valionarvo-
säännöt eivät aiheuta sekaan-
nuksia ja lisätyötä näyttelyissä.
Valionarvot vahvistetaan ken-
nellion toimistossa, se on puhta-
asta toimistutiimistä. On ollut
selvästi havaittavissa, että näyt-
telysääntöjen ja valionarvosääntö-
jen välillä ei osata tehdä eroa.

Näyttelyiden tarkoituksena ei
ole tuottaa valioita, vaan tuoda
esiin ja palkita ulkomuodollises-
ti hyvät koirat. Mikäli jossakin
roduissa voittavat, vääntämän
mukaan, aina samat koirat, ei se
ole syy kilpailun estämiseen.

ARVOSTELUN KULKU

